

کتاب کار

درس - آزمون

فارسی

پنجم دبستان

هوادر فتح آباری

به نام خدا

درس - آزمون فارسی پنجم دبستان

مؤلف : جواد فتح آبادی

- توضیح مفاهیم و نکته های اساسی هر درس
- توضیح نکته های زبانی، دستوری، نگارشی و آرایه های ادبی
- ۱۵ آزمون درک مطلب و پرسش های چهار گزینه ای درس به درس
- ۳ آزمون جامع شامل پرسش های انتخابی آزمون های مدارس نمونه سال های پیش
- ۱۰ آزمون جامع مشابه با آزمون های مدارس نمونه و تیزهوشان
- پاسخ های کلیدی آزمون ها

www.salamPUB.com

سامانه پیامکی : ۱۰۰۰۰۴۶۴۶

گروه آموزشی سلام

ستایش

ای همه هستی ز تو پیدا شده

خاک ضعیف از تو توانا شده	ای همه هستی ز تو پیدا شده
هم تو ببخشای و ببخش ای کریم	از پی توست این همه امید و بیم
گر تو برانی، به که روی آوریم؟	چاره ی ما ساز که بی یاوریم
گر نتوازی تو، که خواهد نواخت؟	جز در تو قبله نخواهیم ساخت
چاره کن ای چاره ی بیچارگان	یار شو، ای مونس غمخوارگان

نظامی - مخزن الاسرار

«نظامی» از شاعران بزرگ ایران زمین است. وی در این شعر به ستایش پروردگار و دانایی و توانایی او پرداخته است و از خداوند بی نیاز و بخشنده خواسته است تا او را در زندگی یاری کند چرا که تنها او مشکل گشا و چاره ساز است.

به دلیل وجود برخی واژه های جدید و دشوار، معنی و مفهوم آن ها و بیت ها آورده شده است. با دقت بخوانید و بیاموزید.

واژه نامه (کلمه و ترکیب های مهم)

چاره: تدبیر، راه حل	کریم: بخشنده
غمخوار: شریک غم دیگران و همدرد با آن ها	مونس: همدم، یار
غمخوارگان: غمخواران	ننوازی: مهربانی و نوازش نکنی، محبت نکنی
قبله: جایی که مسلمانان به آن سو نماز می گذارند.	هستی: وجود، زندگی

مشق

بیت ۱: ای خدایی که همه ی وجود و زندگی عالم را آفریده ای، ای کسی که خاک ضعیف از تو توانایی و قوت گرفته است. (منظور انسان است که از خاک آفریده شده است.)

بیت ۲: همه ی بیم و امید ما برای تو و به دنبال تو است. ای بخشنده و بزرگوار، تو ما را ببخش و مورد رحمت خویش قرار بده.

بیت ۳: مشکل ما را تدبیر کن و حل نما که بی یاور هستیم. اگر تو ما را از درگاه لطف و مرحمت خویش دور کنی، ما به چه کسی روی بیاوریم؟ (فقط تو پناه ما هستی.)

بیت ۴: جز درگاه تو، قبله ای نمی سازیم و به جای دیگر رو نمی آوریم. اگر تو ما را از خود دور کنی، کسی نیست که به او پناه ببریم.

بیت ۵: ای یار و همدم غمخواران، یاری مان کن و ای مشکل گشای بیچارگان و درماندگان، مشکل ما را تدبیر کن.

واژه آموزشی و دانش‌زبانی

یادآوری:

شعربالا از چند سطر (خط) تشکیل شده است ؟

به هر خط شعر ، یک بیت می‌گویند. هر بیت از دو قسمت تشکیل شده که هر قسمت آن یک مصراع نام دارد . شعر « ستایش » پنج بیت و ده مصراع دارد.

بیت زیر را بخوانید و به قسمتی که مشخص شده توجه کنید.

چاره کن ای چاره ی بیچارگان

یار شو، ای مونس غمخوارگان

می‌بینید که شاعر در این بیت، خداوند را مورد خطاب قرار داده و صدا زده است. (« مونس غمخوارگان» و «چاره ی بیچارگان» صفات خداوند است) به کلمه یا اسمی که مورد خطاب قرار می‌گیرد، « منادا» می‌گویند.

کلمه ی « ای» پیش از منادا آمده است و به آن « حرف ندا» می‌گویند. حرف های « ای، یا» وقتی قبل از اسم می‌آیند و حرف «ا» که بعد از اسم می‌آید، نشانه ی « ندا» هستند.

ترکیب	پیش از منادا	پس از منادا	مثال
حرف ندا <td>منادا <td>حرف ندا <td></td> </td></td>	منادا <td>حرف ندا <td></td> </td>	حرف ندا <td></td>	
ای خدا	ای	خدا	ای خدا، ای فضل تو حاجت روا
یا رب	یا	رب	یا رب نظر تو برنگردد
سعدیا	—	سعدی	سعدیا، مرد نکونام نمیرد هرگز

نکته ی ۱

گاهی « منادا» حذف می‌شود ولی نشانه ی ندا هست و ما از روی مفهوم جمله، به منادا پی می‌بریم.

مثال: ای همه هستی ز تو پیدا شده □ « ای» ، حرف ندا و «خداوند» منادا است که نیامده است.

ای [خداوند] که همه ی هستی از تو پیدا شده است.

نکته ی ۲

گاهی نشانه ی ندا، حذف می‌شود و «منادا» بدون حرف « ندا» می‌آید که با توجه به آهنگ و لحن صدا مشخص می‌گردد. مثال: به من آهسته مادر گفت: «فرزند!» □ ای فرزند!

مثال: به من آهسته مادر گفت: «فرزند!» □ ای فرزند!

نکته ی ۳

پس از منادا، معمولاً از نشانه ی «! یا»، «» استفاده می‌شود.

نکته ی ۴

خدایا، به ما مهربانی بده ای انسان! دانا و هوشیار باش.

گاهی از « آی» استفاده می‌شود به ویژه در گفت و گوی روزانه

آی آدم ها! که بر ساحل نشسته ، شادو خندانید

آی آقا! آی پسرا

درس اول: تماشاخانه

در این درس، نویسنده عالم را تماشاخانه‌ی شگفتی‌های آفرینش دانسته است چرا که به هر طرف که می‌نگریم، آفریده‌های زیبا‌ی خداوند را می‌بینیم. این جهان، دفتری است که خدای مهربان، به پاکی و زیبایی در آن نگاشته می‌نگارد. مطالعه در طبیعت و تأمل درباره‌ی پدیده‌ها و آفرینش آن‌ها، راه مناسبی برای شناخت است. همه‌ی پدیده‌های این جهان، نشانه‌هایی از آفرینش خداوند توانا و مهربان هستند و ما را به تفکر بیشتر دعوت می‌کنند. در پایان درس نیز نوشته‌ای از یک نویسنده‌ی دیگر، «نانسی سویتلند»، آمده است که زیبایی‌های آفرینش را توصیف می‌کند و از ما می‌خواهد به آفریده‌های ساکت خداوند گوش دهیم.

الف) واژه‌های متضاد

ما در ارتباط زبانی با دیگران، واژه‌های بسیاری را به کار می‌بریم. از معنی واژه‌ها می‌فهمیم که برخی از آن‌ها، مفهوم مخالف هم یا ضد هم را بیان می‌کنند. به این گونه واژه‌ها «مخالف یا متضاد» می‌گویند. در جدول زیر، تعدادی از واژه‌های متضاد آورده شده است.

زشت ↔ زیبا	بلند ↔ کوتاه	روز ↔ شب
گل ↔ خار	دوستی ↔ دشمنی	بالا ↔ پایین
خوب ↔ بد	سخت ↔ آسان	خواب ↔ بیدار

بیشتر بدانیم

شاعران و نویسندگان گاهی از کلمه‌های متضاد در نوشته‌های خویش استفاده می‌کنند تا مفهومی را برسانند. این کار موجب زیبایی سخن می‌گردد و ذهن خواننده به تلاش و تکاپو می‌افتد تا رابطه و معنی بین کلمه‌ها را دریابد و همین کار باعث دل‌چسب شدن نوشته می‌شود. به استفاده از واژه‌های متضاد، آرایه‌ی «تضاد» می‌گویند.

مثال: - به صداهای کوتاه و بلند گوش بده تا آفریده‌های ساکت خدا را بشناسی.

- شب تاریک رفت و آمد روز - وه! چه روزی! چو بخت من پیروز

- ای همه هستی ز تو پیدا شده خاک ضعیف از تو توانا شده

- گرم شو از مهر و زکین، سرد باش

سرگذشت نامه یا زندگی نامه های فردی و جمعی نمونه ای از شرح حال نویسی است که می تواند منبع خوبی برای شناخت بیشتر دانشمندان و بزرگان قدیم و معاصر باشد.

ث (نثر ساده و نثر ادبی

جمله های قسمت الف و ب را بخوانید و با هم مقایسه کنید.

الف	ب
خورشید طلوع کرد	خورشید از پشت کوه سر بر آورد.
	خورشید چشمان زیبایش را گشود و به جهانیان سلام کرد.
	خورشید پرتوهای زرین خود را به زمین بخشید

همان طور که می بینید جمله ی « الف » ، جمله ای عادی و معمولی است ، اما آن را می توان به صورت های گوناگون نوشت مانند آن چه در قسمت «ب» آورده شده است . جمله های قسمت «ب» زیبا و خیال انگیزند ، به این نوع ، نوشته ها «نثر ادبی» می گویند یکی از راه های نوشتن نثر ادبی ، توصیف کردن است.

نثر ادبی ، نوشته ای است که در آن از آرایه های ادبی ، مانند جان بخشی ، تشبیه ، مَثَل و ... استفاده می شود.

حکایت

وطن دوستی

« هنوزم زُردی به خاطر دَرَسْت
 که در لانه ی ماکیان ، بُرده دست
 به منقارم آن سان به سفتی کَرِّید
 که اشکم پو فون از رگ آن دم ، جهید
 پدر ، فنده برگریه ام زد که هان ا
 وطن داری آموز از ماکیان

علی اکبر دهفدا

واژه نامه

گَزَید: نیش زد ، گاز گرفت

آن سان: آن گونه ، آن طور

ماکیان: مرغ خانگی

به خاطر دَرَسْت : به یاد دارم

هان: آگاه باش

خَرْدی : کودکی ، کوچکی

هفت شعر

بیت ۱: هنوز از دوران کودکی به یاد دارم که روزی دستم را در لانه مرغ و خروس ها کردم.

بیت ۲: آن چنان به شدت دست مرا با منقارش نوک زد که اشکم مانند خونی که از رگ بیرون می زند ، از چشمانم بیرون زد.

بیت ۳: پدرم در حالی که به گریه ام می خندید ، گفت : آگاه باش ! وطن دوستی را از مرغ و خروس یاد بگیر.

پرسش‌ها را بخوانید، گزینه‌ی درست را انتخاب و با علامت «×» مشخص کنید

۱ - مترادف کلمه‌های «سهمگین و گذرگاه» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) ترس آور - راه طولانی (۲) هراس انگیز - محل عبور (۳) سرافراز - محل تابش نور (۴) شجاع - عبور کردن

۲ - شکل املائی کدام کلمه با توجه به معنی آن، درست نیست؟

(۱) فروغ : روشنایی (۲) قوت : نیرو (۳) مه‌آسره : دور چیزی را گرفتن (۴) پیغام : خبر

۳ - در کدام گزینه، کلمه‌های نوشته شده، هم خانواده نیستند؟

(۱) ضعف - اوضاع (۲) عظیم - عظمت (۳) دفاع - مدافع (۴) عجیب - تعجب

۴ - نوشته‌ی زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

آیا، باید تسلیم شد و چیرگی دشمن را بر خائنمان دید و خواری و خفت را به جان خرید یا جنگید و خاک وطن را از خون گلگون کرد؟

(۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

۵ - داستان «آوازی برای وطن» اثر کدام نویسنده است؟

(۱) محمد کیانی (۲) محمد دهریزی (۳) اسدالله شعبانی (۴) مصطفی رحمان دوست

۶ - بیت زیر سروده‌ی کدام شاعر است؟

چو ایران نباشد تن من مباد بدین بوم و بر، زنده یک تن مباد

(۱) مولوی (۲) سعدی (۳) نظامی (۴) فردوسی

۷ - در کدام گزینه رابطه‌ی کلمه‌های نوشته شده مانند رابطه‌ی واژه‌های «شگفت آور و عجیب» است؟

(۱) تسلیم و چیرگی (۲) پایداری و فداکاری (۳) مقاومت و ایستادگی (۴) چابک و نیرومند

۸ - در گروه کلمه‌های زیر، املائی چند کلمه نادرست است؟

عزمت و شکوه - فروغ زرین - خاری و خفت - قرق اندوه - جنگ تحمیلی - هجوم بیگانه گان - شدتی هیرت آور

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۹ - سردار دلاور ایرانی که راه را بر اسکندر و سپاهیان‌ش بست چه کسی بود؟

(۱) نادرشاه افشار (۲) آریوبرزن (۳) داریوش (۴) کوروش

۱۰ - کدام گزینه « مَثَل » نیست ؟

- (۱) با یک گل بهار نمی شود. (۲) زخم زبان ، بدتر از زخم شمشیر است .
 (۳) دشمن نتوان حقیر و بیچاره شمرد. (۴) هر سال بهتر از پارسال است.

۱۱ - در نوشته ی زیر از کدام آرایه ی ادبی استفاده شده است ؟

- سربازان ایرانی همچون شیر در برابر دشمن ایستادند و از میهن دفاع کردند.
 (۱) تشبیه (۲) ضرب المثل (۳) جان بخشی (۴) تضاد

۱۲ - در نوشته ی زیر چند ترکیب اسم و صفت به کار رفته است؟

هر چه جلوتر می رفت ، سرعت باد بیشتر می شد . زاغ بور داشت به وطنش فکر می کرد که ناگهان باد سردی وزید، برق شدیدی آسمان را روشن کرد ، صدای رعد در دریا پیچید و باران تندی شروع شد.

- (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۱۳ - شعر زیر از کیست ؟

هنوزم ز خردی به خاطر درِست که در لانه ی ماکیان ، برده دست

- (۱) اسدالله شعبانی (۲) سعدی (۳) پروین دولت آبادی (۴) علی اکبر دهخدا

۱۴ - با توجه به بیت زیر ، کدام گزینه نادرست است ؟

پدر ، خنده بر گریه ام زد که هان ! وطن داری آموز از ماکیان

- (۱) در بیت ، آرایه ی تضاد به کار رفته است. (۲) کلمه ی « ماکیان » ، نهاد جمله در مصراع دوم است.

(۳) بیت سه جمله دارد. (۴) کلمه ی « پدر » نهاد جمله ی اول است.

۱۵ - اگر کلمه های زیر به ترتیب الفبایی مرتب شده باشند ، کدام واژه ها را نمی توان به جای ؟ نوشت ؟

- پرنده - زاغ - ؟ - قفس - ؟ - وطن

- (۱) زلال - کشتی (۲) شمشاد - ماهی (۳) سرسبز - فرق (۴) قشنگ - قلب

۱۶ - مترادف ، هم خانواده و مخالف کلمه ی « قوت » به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) نیرو ، قوی ، ضَعْف (۲) توانا ، قدرت ، ضعیف (۳) نیرومند ، قوی ، ناتوان (۴) قدرت ، تقویت ، ضعیف

۱۷ - با افزودن جزء « گر » به کدام کلمه ، واژه ی جدیدی درست نمی شود؟

- (۱) مس (۲) سفال (۳) خاک (۴) کوزه

۱۸- کدام کلمه « جمع » نیست؟

- (۱) آیندگان (۲) دلاوران (۳) سپاهیان (۴) بنیان

۱۹- شعر زیر سروده ی کدام شاعر است؟

- (۱) فردوسی (۲) اسدا... - شعبانی
 من ، آریوبرزن
 در آخرین سنگر
 فرزند ایراتم
 اینک تَم ، جانم
 علی اکبر دهخدا (۳)
 سعدی (۴)

۲۰- در شعر زیر مفهوم اصطلاح « آهنگ ایران کرد » یعنی چه ؟

- (۱) به ایرانیان پیام رساند.
 وقتی که اسکندر
 هر جا که شهری دید
 آهنگ ایران کرد.
 با خاک یکسان کرد.
 (۲) تصمیم گرفت به ایران حمله کند.
 (۳) به فرهنگ و تمدن ایران علاقه مند شد.
 (۴) ایرانیان را از شهرهای خود بیرون کرد.

۲۱- کدام گزینه ، نثر ادبی نیست؟

- (۱) خورشید پشت کوه های مغرب پنهان شد.
 (۲) خورشید چشمان زیبایش را بست.
 (۳) خورشید غروب کرد.
 (۴) خورشید دامن طلایی خود را از زمین جمع کرد.

پ) نکته‌ی نگارشی (کاربرد و مفهوم «گزار» و «گذار»)

جمله‌ی زیر را بخوانید و به کلمه‌های مشخص شده توجه کنید.

ستاره گفت: «پروردگارا، از مهربانی و لطف تو سپاس گزاریم که فرزندی دانا به ما بخشیده‌ای.»

به ساختمان باشکوه دبستان اشاره کردم و گفتم: بنیان گذار این دبستان کدام فرد نیکوکار است؟

همان گونه که می‌بینید، واژه‌های «سپاس گزار» و «بنیان گذار»، کلمه‌های غیرساده هستند که با خود «گزار» و

«گذار» ترکیب شده‌اند. این دو جزء متشابه (هم آوا) هستند اما معنی و شکل املائی آن‌ها تفاوت دارد.

«گزار» به معنی به جا آوردن و انجام دادن است.

سپاس + گزار ← سپاس گزار (کسی که سپاس و شکر به جا می‌آورد)

«گذار» به معنی «گذاشتن، قرار دادن و ایجاد کردن» است.

بنیان + گذار ← بنیان گذار (کسی که چیزی را ایجاد می‌کند)

چشمه و سنگ

به ره گشت ، ناگه به سنگی دچار

جدا شد یکی چشمه از کوهسار

« کرم کرده ، راهی ده ای نیک بخت! »

به نرمی ، چنین گفت با سنگ سخت:

زدش سیلی و گفت : « دور ای پسر! »

گران سنگ تیره دل سخت سر

که ای تو ، که پیش تو جنم ز جای؟ »

نجنبیدم از سیل زور آزمای

به گندن در استاد و ابرام کرد.

نشد چشمه از پاسخ سنگ ، سرد

کز آن سنگ خارا ، رهی بر گشود.

بسی کند و کاوید و کوشش نمود

که از یأس ، جز مرگ ، ناید به بار

برو کارگر باش و امیدوار

شود سهل ، پیش تو دشوارها.

گرت پایداری است در کارها

محمد تقی بهار (ملک الشعرا)

لازم است هنگام نوشتن این گونه کلمه ها به مفهوم کلمه و جمله توجه کنیم تا اشتباه ننویسیم.

ترکیب اسم و صفت	ترکیب جابه جا شده (واژه ی غیر ساده)
سنگِ گران	گران سنگ: سنگ درشت و سنگین
دلِ تیره	تیره دل : سیاه دل
سرِ سخت	سخت سر: لجوج، لج باز

ت) چند نکته درباره ی شعر چشمه و سنگ

۱. حذف فعل از جمله

گاهی نویسندگان و شاعران برای جلوگیری از تکرار یا رعایت آهنگ و وزن شعر، فعل یک جمله را حذف می کنند که ما از روی مفهوم جمله ها و کلمه های دیگر آن را می فهمیم.

زدش سیلی و گفت: «دور ای پسر!»

دور شو (فعل «شو» یا «بشو» که امری است حذف شده)

برو کارگر باش و امیدوار

امیدوار باش (فعل «باش» حذف شده است و ما از روی جمله و فعل اول می فهمیم)

۲. کلمه های مخفف (کوتاه شده)

در این شعر نیز چند کلمه به صورت کوتاه یا مخفف آورده شده اند.

کرم کرده راهی ده ای نیک بخت! («ده» مخفف «بده» است)

گرت پایداری است در کارها («گرت» مخفف «اگر تو را» است)

۳. جابه جایی اسم و صفت در ترکیب موصوف و صفت، معمولاً صفت پس از اسم می آید و نشانه ی — یا ی بین آن ها

قرار می گیرد. در این شعر، در چند ترکیب وصفی، جای موصوف و صفت عوض شده است در این صورت — یا ی بین آن ها نمی آید و ترکیب جدید یک کلمه ی غیر ساده حساب می شود.

گران سنگ تیره دل سخت سر زدش سیلی و گفت: «دور ای پسر!»

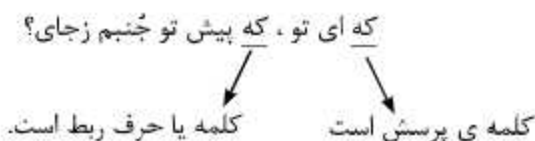
۴. مفهوم و کاربرد « که » در جمله ها

الف: حرف « که » نشانه یا حرف ربط است و دو جمله را به هم پیوند می دهد. به خانه رفتم که استراحت کنم.

ب: حرف « که » کلمه ی پرسش است و در جمله های پرسشی می آید.

که ای تو؟ تو که (چه کسی) هستی؟ که گفت برو دست رستم ببند؟ چه کسی گفت: ...

در مصراع زیر « که » هر دو مفهوم و کاربرد را دارد.

نام نامه

بهار، محمدتقی

بهار در سال ۱۲۶۶ هجری شمسی در مشهد به دنیا آمد. او تحصیلات مقدماتی را نزد پدرش فراگرفت. بهار از کودکی شعر می سرود. وی دوران زندگی خود را به مطالعه، تدریس، پژوهش و مبارزه با حکومت ظالم زمان خود گذراند و در سال ۱۳۳۰ هـ.ش از دنیا رفت. برخی آثار بهار عبارتند از: دیوان اشعار، سبک شناسی، تاریخ احزاب سیاسی و... پدر بهار، ملک الشعراء آستان قدس رضوی بود و این مقام پس از درگذشت او، به بهار رسید.

ت) نقش های ضمیر

دانستیم که « ضمیر » کلمه ای است که در جمله به جای اسم می نشیند و از تکرار آن جلوگیری می کند.

ضمیر های شخص دو دسته اند : ۱- ضمیرهای شخصی جدا : به کلمه ی قبل از خود نمی چسبند و عبارتند از : من ، تو ، او(وی) ، ما ، شما ، آن ها (ایشان)

۲- ضمیرهای شخص پیوسته : به کلمه ی قبل از خود می چسبند.

ضمیر پیوسته (جمع)			ضمیر پیوسته (مفرد)		
کتابم	— مان	اول شخص جمع	کتابم	— م	اول شخص مفرد
کتابتان	— تان	دوم شخص جمع	کتابت	— ت	دوم شخص مفرد
کتابشان	— شان	سوم شخص جمع	کتابش	— ش	سوم شخص مفرد

همان گونه که اسم ، می تواند در جمله ، « نهاد و فاعل » ، « مفعول » یا « متمم » باشد ، ضمیر هم

نکته

می تواند در جمله این نقش ها را داشته باشد.

نقش ضمیر	نقش اسم	جمله	نقش ضمیر	نقش اسم	جمله
	مفعول	مادر فریده را به مدرسه برد.	_____	نهاد و فاعل	فریده آمد.
مفعول		مادر او را به مدرسه برد.	نهاد و فاعل	_____	او آمد
_____	متمم	معلم به فریده درس داد.	_____	نهاد	فریده خسته بود.
متمم	_____	معلم به او درس داد.	نهاد	_____	او خسته بود

وقتی « نهاد » جمله ، کاری انجام دهد ، فاعل هم هست. فاعل یعنی « کننده ی کار »
گاهی ضمیر پیوسته به فعل می چسبد که باید برای پیدا کردن نقش دستوری ، ابتدا آن را به صورت ضمیر جدا بنویسیم و بعد نقش آن را معلوم کنیم . مثال :

گفتمش
↓
به او گفتم
متمم

دیدمش
↓
او را دیدم
مفعول

دیدمش خرم و خندان ، که به مکتب می رفت .

گفتمش : علم و معرفت آموز.

به نام خدا	
آزمون جامع ۹	
تعداد پرسش : ۳۰	وقت پیشنهادی : ۳۰ دقیقه
ساعت شروع :	ساعت پایان :
	وقت مورد نیاز :

۱ - کدام گزینه درباره ی بیت زیر درست نیست؟

- انبیس کنج تنهایی کتاب است فروغ صبح دانایی کتاب است
- (۲) بیت از دو جمله ی خبری تشکیل شده است.
- (۳) کلمه ی «کتاب» در هر دو مصراع جزو «گزاره ی جمله» است.
- (۳) کلمه های «دانایی و تنهایی» در شعر کلمه های قافیه هستند.
- (۴) پسوند «ی» در کلمه های «دانایی و تنهایی» مفهوم «بودن» را به کلمه افزوده اند.

۲ - مفرد و جمع کدام کلمه درست نوشته شده است؟

- (۱) کاروان - کاروانیان (۲) صبح - صبحگاهان (۳) خاکی - خاکیان (۴) ایران - ایرانیان

۳ - در کدام گزینه از آرایه ی ادبی «جان بخشی» استفاده شده است؟

- (۱) لک لک شاد و سفید می گذرد با شتاب
- (۲) زندان بنالد دل سنگ و کوه ازیرا ندارد بر کس شکوه
- (۳) جو فرزند را دید مویس سپید بشد از جهان یک سره ناامید
- (۴) بیاکه یا تو مثل گل بروییم گل از تو بشنویم و گل بگوییم

۴ - فعل کدام گزینه می تواند هم به شخص مفرد و هم به شخص جمع نسبت داده شود؟

- (۱) می دید. (۲) می گوید (۳) می رفتید (۴) می برسید

۵ - کدام یک از واژه های مشخص شده در بیت زیر درست معنا نشده است؟

سر زد از افق مهر خاوران فروغ دیده ی حق باوران

- (۱) افق : کرانه های آسمان (۲) مهر : خورشید (۳) فروغ : امیدواری (۴) دیده : چشم

۶ - اگر کلمه های زیر را به ترتیب الفبایی مرتب کنیم، اولین و آخرین کلمه در کدام گزینه نوشته شده است؟

کتاب - جمعه - لاله - توانا - مشهور - پیام - مشهد

- (۱) جمعه - کتاب (۲) پیام - مشهد (۳) توانا - لاله (۴) پیام - مشهور

۷ - کدام گزینه به مفهوم این شعر نزدیک تر است ؟

- پسر نوح با بدان بنشست
 خاندان نبوتش گم شد
 (۱) هم نشین تو از تو به باید
 تا تو را عقل و دین بیافزاید
 (۲) کیوتر با کیوتر باز با باز
 کند هم جنس با هم جنس پرواز
 (۳) میان دو کس جنگ چون آتش است
 سخن چین بدبخت هیزم کش است
 (۴) منشین با بدان که صحبت بد
 گرچه پاکی، تو را پلید کند

۸ - بین کلمه های زیر چندجفت کلمه ی متضاد وجود دارد؟

سهل - بی باک - سخت - آشنا - شکیبیا - سرشار - تهی - دلاور - بیگانه - بی حوصله -

- (۱) دو جفت (۲) سه جفت (۳) چهارجفت (۴) پنج جفت

۹ - املاي کدام کلمه با توجه به معنی آن درست نوشته نشده است؟

- (۱) محیب : ترسناک (۲) موزون : متناسب (۳) سلاح: وسیله ی جنگی (۴) مدلت : خواری

۱۰ - کدام گزینه در باره ی نوشته ی زیر درست نیست ؟

قرن هاست که جهان گردان معروف از دورترین نقاط دنیا شال و کلاه می کنند که بیابند و زیبایی های ایران را ببینند.

- (۱) این نوشته یک کنایه دارد.
 (۲) در نوشته دو کلمه ی ربط وجود دارد.
 (۳) این نوشته یک نثر ادبی است.
 (۴) نوشته از چهار جمله تشکیل شده است.

۱۱ - دو کلمه ی «قریه و چاق» چه رابطه ای با هم دارند؟

- (۱) هم خانواده اند. (۲) مترادف هستند. (۳) متشابه هستند. (۴) مخالف اند.

۱۲ - همه ی فعل های زیر از نظر زمان هماهنگ اند جز فعل گزینه ی

- (۱) می نوشتی (۲) می خواندید (۳) می نویسی (۴) آمده ایم

۱۳ - به چند کلمه از کلمه های زیر می توان پسوند «گر» اضافه کرد و کلمه های معنی دار جدید ساخت؟

کار - زر - خوش - کوزه - دانا - سنا - کوه

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۴ - کدام مثل را به کار می برند که می خواهند ارزش سحر خیزی را به کسی بگویند؟

- (۱) خفته را خفته کی کند بیدار (۲) هرکه بامش بیش ، برفش بیشتر
 (۳) شب دراز است و قلندر بیدار (۴) سحرخیز باش تا کامروا باشی

۱۵ - شعر زیر سروده ی کدام شاعر بزرگ ایرانی است ؟

- نام نیکو گر بماند ز آدمی
به کزو ماند سَرای زرنگار
- (۱) فردوسی (۲) حافظ (۳) نظامی (۴) سعدی

۱۶ - در کدام گزینه قسمت حذف شده « نهاد » نیست ؟

- (۱) دست در دست هم دهیم به مهر
(۲) بقیه را بگذار برای بعد
- (۳) روزها فکر من این است و همه شب سختم
(۴) راه درازی در پیش دارم

۱۷ - پسوند «یی» رابه کلمات افزوده ایم. نوع کدام یک از کلمه های مشخص شده با بقیه فرق دارد؟

- (۱) الهی بینایی ده تا در چاه نیفتیم.
(۲) کوشایی یکی از شرط های موفقیت است.
- (۳) مسافرت دریایی جالب و هیجان انگیز است.
(۴) دانایی توانایی است.

۱۸ - شعری که ۱۶ مصراع داشته باشد، چند بیت دارد؟

- (۱) ۸ بیت (۲) ۱۶ بیت (۳) ۳۲ بیت (۴) ۴ بیت

۱۹ - در کدام گزینه کلمه ی ربط وجود ندارد؟

- (۱) شجاعت اخلاقی آن است که حرف راست و درست بزنیم.
(۲) افزایش قدرت تصمیم گیری و تفکر موجب موفقیت بیشتر می شود.
(۳) باید بر جهل و نادانی خویش غلبه کنیم تا پیشرفت کنیم.
(۴) انسان شجاع از خطر می ترسد ولی دست و پای خود را گم نمی کند.

۲۰ - کدام گزینه کامل کننده ی عبارت زیر است؟

از علامت ویرگول یا درنگ نما وقتی در نوشته ی خود استفاده می کنیم که بخواهیم....

- (۱) بین یک کلمه و کلمه ی بعد، فاصله ی کوتاهی ایجاد کنیم.
(۲) نشان دهیم مطلبی را از جایی آورده ایم.
(۳) اهمیت نوشته را به دیگران یاد آوری کنیم.
(۴) پایان آن جمله را نشان دهیم.

۲۱ - در کدام گزینه همه ی کلمه ها غیر ساده هستند؟

- (۱) بادب، دانا، انسان (۲) اعضا، دانش، فصل ها (۳) سودمند، گوینده ، آموزگار (۴) مهربان، باران، طراوت

۲۲ - کدام گزینه کامل کننده ی این بیت است؟

- پیش پای او به رسم پیشواز
.....
- (۱) می رسد آخر ، سوار سبز پوش
(۲) بر سر هر شاخه ای گل می زند
- (۳) باز توی کوچه ها سر می کشند
(۴) ابر با رنگین کمان پل می زند

۲۳- در کدام گزینه همه ی فعل ها امری هستند؟

(۱) می آیی - برو - بیایید (۲) آمده است - بگیرد - بنویس (۳) آمدید - بدهید - بروند (۴) بخوانید - بگو - بین

۲۴- با توجه به بیت زیر ، کدام گزینه نادرست است ؟

به راهی در سلیمان دید موری که با پای ملخ می کرد زوری

(۱) « به راهی در » متمم جمله است .

(۲) در هر دو جمله ، اجزای آن در جای خود قرار نگرفته و مرتب نشده اند .

(۳) فعل های جمله، سوم شخص مفرد در زمان گذشته هستند .

(۴) « مور » در مصراع اول « نهاد » است .

۲۵- معنی کدام گزینه نادرست است؟

(۱) نهان: آشکار (۲) محال: نشدنی (۳) نام آشنا: مشهور (۴) سخت سر: لجوج

۲۶- پسوند (ی) در آخر کلمات (دیدنی، خوردنی، گفتنی) نشانه ی چیست؟

(۱) شباهت (۲) لیاقت (۳) نسبت (۴) دارندگی و مالکیت

۲۷- در کدام گزینه غلط املائی بیشتری وجود دارد؟

(۱) آن ها به یا خواستند و به سوی البرز کوه روان شدند.

(۲) سام سال ها در آرزوی فرزندى بود و از خدا پسری می خاست.

(۳) من خواستار سرافرازی و بزرگی تو هستم.

(۴) سپمرغ از آشیانه خود که بر قراض البرز بود به هوا خواست تا شکاری بیابد

۲۸- صورت « سوم شخص مفرد » در زمان « گذشته » و صورت « دوم شخص جمع » در زمان « حال » از فعل

« خواهیم شنید » به ترتیب در کدام گزینه آورده شده است؟

(۱) می شنید- می شنیدید (۲) می شنوید- می شنید (۳) می شنوید- می شنوید (۴) می شنید- می شنوید

۲۹- کلماتی که در عبارت زیر مشخص شده اند، با هم چه رابطه ای دارند؟

« او از پشت میز برخاست چون می خواست به گردش برود.»

(۱) مترادف (۲) متشابه (۳) هم خانواده (۴) متضاد

۳۰- هر وقت بخواهیم بین یک کلمه و کلمه ی بعد، فاصله ی کوتاهی ایجاد کنیم کدام علامت را قرار می دهیم؟

(۱) ویرگول (۲) دو نقطه (۳) پرانتز (۴) گیومه